

ського рівня підготовки, як серед випускників КНЕУ, так і серед випускників бакалаврів інших вищих навчальних закладів України.

Для виконання поставленої мети на всіх факультетах КНЕУ була розроблена програма вступних іспитів зі спеціальності на освітньо-кваліфікаційний рівень магістра. Ця програма створена з метою визначення рівня підготовленості вступників, які бажають навчатися на магістерських програмах КНЕУ. Вона спирається на освітньо-кваліфікаційну програму бакалавра за певною спеціальністю та одночасно відображає вимоги до студентів магістерського рівня підготовки, визначених у галузевому стандарті даного освітньо-кваліфікаційного рівня. Таке поєднання досягнуто за рахунок того, що програми вступних іспитів носять міжпредметний синтетичний характер.

Програма стане основою для розробки білетів вступних іспитів, які дозволять виявити знання, уміння і навички вступників як фахівців бакалаврського рівня з кожної спеціальності та відібрати найкращих вступників для навчання в магістратурі КНЕУ.

К. В. Яценко, ст. викл. кафедри
правового регулювання економіки

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ОПЕРУВАННЯ ЗНАННЯМИ У СТУДЕНТІВ-ПРАВНИКІВ

Нагальною проблемою фахової підготовки правників залишається низький рівень практичних навичок у студентів, що спричинений спрямованістю системи юридичної освіти в Україні переважно на передачу знань, а не на формування навичок. Безперечно, знання є основою формування професійних навичок. Проте, здобуття знань ще не означає вміння оперувати ними. Певні навички студенти-правники отримують під час залучення до роботи юридичної клініки та проходження практики на підприємствах, організаціях та в органах державної влади. Втім, процес формування практичних навичок не має системного характеру. Такий стан речей об'єктивно не відповідає вимогам сьогодення.

У вищих навчальних закладах Європи та Північної Америки цю проблему давно вирішено шляхом впровадження до навчального процесу такої форми занять як *workshop*, яку на українській мові було б правильним назвати «практикум». Практикум методично відрізняється від семінарського заняття тим, що передбачає залучення студентів до виконання на занятті практичних за-

вдань, які їм невідомі заздалегідь. Участь викладача є мінімальною, він дає інструкції щодо порядку виконання завдання і спостерігає за процесом його виконання. Студент, виконуючи практичне завдання, опановує відповідні фахові навички.

В контексті приєднання України до Болонського процесу особливої актуальності набуває питання про запозичення зарубіжного досвіду проведення практикумів при підготовці фахівців-правників. Адже практикум дозволяє формувати практичні навички студентів системно, починаючи з першого курсу та впродовж всього процесу навчання по кожній з правових дисциплін. Метою практикуму є формування у студентів-правників навичок аргументування та доказування, складання правових документів та перевірки їх правильності, вирішення практичних задач (казусів) тощо. На практикумі студент опановує певний алгоритм оперування знаннями, необхідний для вирішення практичної ситуації, та закріплює таке вміння при виконанні вправ. Більш того, практикум дає кращі можливості, ніж семінарське заняття, для застосування активних методів навчання. Ефективними активними методами навчання для формування практичних навичок у студентів-правників є робота в групах та ділові ігри. Важливо зрозуміти, що під час практикуму студент самостійно перевіряє свої знання, оскільки саме при виконанні практичної вправи впливають прогалини в знаннях. Таким чином, практикум є однією з найоптимальніших форм самоперевірки студентом своїх знань, закріплення цих знань та опанування практичними навичками, необхідними для оперування здобутими знаннями.

Впровадження практикумів до навчального процесу вимагає вирішення низки питань. Насамперед, це методичне забезпечення проведення практикумів по кожній з правових дисциплін. Як відомо, переважній більшості правових дисциплін бракує збірників задач (виключення становлять кримінальне право, цивільне право та нотаріат). Тому впровадженню практикумів має передувати робота з підготовки практичних завдань в обсязі програм курсів та включення їх до програм курсів. Питання кількості годин, що відводитиметься на практикум по кожній з дисциплін, має вирішуватися з врахуванням спеціалізації студентів-правників. Іншим важливим аспектом є розробка методики проведення практикумів та формування навичок проведення практикумів у викладачів. Нарешті, найсуттєвішим при впровадженні практикумів буде питанням розробки критеріїв та методики оцінювання практичних навичок оперування здобутими знаннями у студентів-правників під час проведення іспитів.